

การศึกษาคุณลักษณะการถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏยศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี

A Study of the Characteristics of Knowledge Transfer and Being the Dance Artist of Narapong Charassri

มนทิรา มะโนรินทร์* MONTIRA MANORIN*

ธรากร จันทะสาโร** DHARAKORN CHANDNASARO**

ปิยวดี มากพา*** PIYAWADEE MAKPA***

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตกในระดับอุดมศึกษาของ นราพงษ์ จรัสศรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะการถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ใช้ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งศึกษาและวิเคราะห์จากแหล่งเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย การสนทนากลุ่ม และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) และการตรวจสอบความถูกต้องแบบสามเส้า (Data Triangulation)

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ของนราพงษ์ จรัสศรี แบ่งได้ 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เหตุผล 2) การปรับปรุงกระบวนการถ่ายทอดความรู้ 3) การทดสอบกระบวนการเพื่อประเมินผลของการถ่ายทอดความรู้ 4) การสร้างกระบวนการที่ส่งเสริมความสำเร็จ และ 5) การสร้างความรู้ใหม่ และด้านคุณลักษณะด้านการเป็นนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แบ่งได้ 12 ประการ ได้แก่ 1) การมีความคิดสร้างสรรค์ 2) การยอมรับความเปลี่ยนแปลง 3) การมีระเบียบวินัยและควบคุมตนเอง 4) การมีความกระตือรือร้นและทุ่มเท 5) การมีเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 6) การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี 7) การติดตามความก้าวหน้าและทันสมัยของวิชาชีพ 8) การเป็นมิตรกับบุคคล 9) การมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการแสดง 10) การปฏิบัติตามแนวทางวิชาชีพเพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ 11) การมีจิตไมตรี ซื่อสัตย์ และมีคุณธรรม และ 12) การสร้างส่งเสริม และผลักดันความตระหนักรู้ต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ

คุณสมบัติของนาฏยศิลป์ที่ดีและเหมาะสม นอกจากทักษะปฏิบัติขั้นเลิศแล้ว ทักษะและความสามารถในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ก็ต้องควบคู่ไปด้วย นาฏยศิลป์ที่ดีจำเป็นจะต้องถ่ายทอดความคิด ความรู้ กระบวนการต่าง ๆ ทางนาฏยศิลป์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ อันนำไปสู่การเป็นนักออกแบบนาฏยศิลป์ (Choreographer) ได้ในลำดับต่อไป ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถหลากหลายและรอบด้านทางนาฏยศิลป์ จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน ณ สาขาวิชานาฏยศิลป์ตะวันตก ภาควิชา นาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ ทั้งนี้อาจด้วยทักษะทางบัลเลต์ที่โดดเด่นของนราพงษ์ จรัสศรี มีความสอดคล้องกับหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน ทำให้คุณสมบัติข้างต้นมีผลเชื่อมโยงกันทั้งในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏยศิลป์อย่างกลมกลืน

คำสำคัญ : การถ่ายทอดความรู้/ นาฏยศิลป์/ นราพงษ์ จรัสศรี/ นาฏยศิลป์ตะวันตก

*นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, montira.mrin@gmail.com

**M.A. Student, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University, montira.mrin@gmail.com

***อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, dharakorn@g.swu.ac.th

**Thesis Advisor, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University, dharakorn@g.swu.ac.th

***อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, piyawadee@g.swu.ac.th

***Thesis Co-advisor, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University, piyawadee@g.swu.ac.th

Abstract

This paper is a part of a master's thesis entitled "A Characteristics Study of Western Dance Teachers, Naraphong Charassri on His Higher Education" aimed to study the characteristics of knowledge transfer and being a dance artist of Naraphong Charassri using qualitative research methodology. Documents and interviews with relevant parties were studied and analyzed. Research instruments include interview form for research participants, group discussion, and related electronic media. Data analysis used in this studied were content analysis, document analysis, and data triangulation.

The results of the research revealed that characteristics of knowledge transfer of Naraphong Charassri are divided into 5 processes which are 1) rational analysis, 2) improvement of knowledge transfer process, 3) testing process for knowledge transfer evaluation, 4) building process to promote success, and 5) creating new knowledge.

Moreover, characteristics of being a dance artist of Narathong Charassi can be divided into 12 areas, namely, 1) creativity, 2) accepting change, 3) discipline and self-control, 4) enthusiasm and dedication, 5 Reasoning and accepting different opinions, 6) application of information systems and technology, 7) monitoring the progress and modernization of the profession, 8) being friendly with people, 9) having consciousness and responsibility in performing the performance, 10) practice according to the professional guidelines for the benefit of society and the nation, 11) having a good friendship, honesty and morality, and 12) creating, promoting and pushing awareness on the professional ethics.

Characteristics of being a good and proper dance artist does not only include excellent practice skills, but the skills and the ability to transfer the knowledge. A good dance artist needs to transfer ideas, knowledge, and various dance processes to those involved, which will lead to being a Choreographer further. Narapong Charassri is regarded as multi-talented and versatile in dance; thus, resulting in the teaching and learning management at the Western Dance Arts Division, Department of Dance, Faculty of Fine Arts, Chulalongkorn University becoming unique and has its own identity. This may be due to Narapong Charassri's outstanding ballet skills, which is consistent with the curriculum being taught, resulting in the above characteristics to be linked together, both as a knowledge transferrer and a dance artist harmoniously.

Keywords: Knowledge transfer/ dance artists/ Narapong Charassri/ Western dance arts

บทนำ

การจัดการศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้ดำเนินการในหลากหลายสาขาวิชา เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ฯลฯ โดยเฉพาะศาสตร์ทางด้านศิลปกรรมในแขนงนาฏศิลป์เห็นได้ว่ามีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่เป็นโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ พัฒนามาเป็นโรงเรียนนาฏศิลป์ เป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ กระทั่งปัจจุบันกลายเป็นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม จุดที่น่าสังเกต คือ แม้ว่ามุ่งเน้นจัดการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ตามแบบแผนประเพณีไทย แต่ยังเปิดโอกาสให้มีการจัดการเรียนการสอนในวัฒนธรรมตะวันตกด้วย คือ นาฏศิลป์ตะวันตกและดุริยางคศิลป์ตะวันตก

สภาพการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ การดำเนินการให้อยู่ภายใต้ของทบวงมหาวิทยาลัย (หน่วยงานในอดีต) มีการบริหารจัดการทางการศึกษาให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น แรกเริ่มนั้นเป็นการศึกษาในระดับอนุปริญาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ แล้วจึงเข้าศึกษาต่อเป็นภาคสมทบที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยสถาบันระดับอุดมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่จัดการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกอย่างเป็นทางการเป็นเอกเทศ คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2531 และในระยะเวลาต่อมาก็มีสถาบันอุดมศึกษาอีกหลายแห่งดำเนินการจัดการศึกษาด้วยเช่นกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังพบว่าสถาบันสอนนาฏศิลป์เอกชนอีกหลายแห่ง ทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค รวมไปถึงโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาบางแห่งในประเทศไทย เช่น โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น เคยดำเนินการสอนทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกให้กับนักเรียนที่สนใจอีกด้วย จากที่กล่าวมานี้จึงอนุมานได้ว่าการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทยได้รับความนิยมจากผู้เรียนในหลายระดับ เห็นแนวโน้มและทิศทางการดำรงอยู่ของศาสตร์แขนงนี้เป็นอย่างเป็นรูปธรรม

สาขานาฏศิลป์ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตก ที่ผลิตบัณฑิตในหลักสูตร 4 ปีในระดับปริญญาตรีเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ภายใต้การดูแลและจัดการศึกษาของ “นราพงษ์ จรัสศรี” ซึ่งเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของการจัดการศึกษา ในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำคนแรกในสาขานาฏศิลป์ตะวันตก โดยใช้ประสบการณ์จากการเรียนนาฏศิลป์ตะวันตกหลักสูตรรอยัล อคาเดมี ออฟ ดานซ์ (Royal Academy of Dance: R.A.D.) จากสถาบันนาฏศิลป์หลวง (Royal Ballet) ณ ประเทศอังกฤษ ประกอบกับมีประสบการณ์ในฐานะนาฏศิลป์ในอาชีพที่ประเทศอังกฤษและทวีปยุโรป อีกกว่า 11 ปี ทำให้การจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตก ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ

นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ได้เริ่มเข้ามาจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตก ในฐานะอาจารย์ประจำเมื่อปี พ.ศ. 2535 และดำเนินการสอนมาอย่างต่อเนื่องมากกว่า 20 ปี เป็นผู้บุกเบิกวิธีการจัดการศึกษาเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางทักษะนาฏศิลป์ตะวันตกของผู้เรียน กล่าวคือ “จัดให้มีการสอบมาตรฐานวิชาชีพนาฏศิลป์ (Solo Ballet) ได้แก่ บัลเลตคลาสสิก (Classical Ballet) บัลเลตโรแมนติก (Romantic Ballet)

การเต้นคู่ (Pas de Deux) และนาฏศิลป์รูปแบบอิสระ (Free Style Dance) ซึ่งจากเดิมมีการจัดสอบวัดมาตรฐานเพียง 1 อย่าง คือ การสอบเต้นเดี่ยวในรูปแบบบัลเลต์คลาสสิกหรือบัลเลต์โรแมนติกเท่านั้น”¹ นอกจากนี้ยังเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศึกษาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ตะวันตก กระทั่งได้รับความก้าวหน้าทางวิชาการ คือ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ในลำดับสุดท้าย จึงกล่าวได้ว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้มีความสำคัญในการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกของประเทศไทยบุคคลหนึ่ง ทั้งเป็นผู้มีองค์ความรู้ในระดับเชี่ยวชาญที่สมควรแก่การศึกษาและวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ต่อวงวิชาการนาฏศิลป์ตะวันตก

จากการพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับนราพงษ์ จรัสศรี จำนวนกว่า 30 เรื่อง ส่วนใหญ่พบว่า เป็นการศึกษาในฐานะนาฏศิลป์หรือวิเคราะห์ผลงานนาฏศิลป์ จุดที่น่าสนใจ คือ การศึกษาคุณลักษณะการถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ยังไม่ปรากฏให้ศึกษาในลักษณะงานวิชาการทางด้านนาฏศิลป์ของประเทศไทยอย่างจริงจังมาก่อน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาและการวิจัยทางด้านศึกษาศาสตร์ที่ดี หรือด้านนาฏศิลป์ที่ดี จำเป็นต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการวิเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านนาฏศิลป์ตะวันตกอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีทางด้านศึกษาศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์มาเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัย ซึ่งสามารถพัฒนาหรือต่อยอดในกระบวนการศึกษาเชิงลึกทางด้านการเป็นครูผู้ถ่ายทอดนาฏศิลป์ได้ในอนาคต ทำให้ศาสตร์ทางนาฏศิลป์ตะวันตกเกิดการค้นคว้าและรวบรวมความรู้ในมิติที่แตกต่างออกไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะการถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ดำเนินการด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้องค์ความรู้จากกรอบแนวคิดด้านศึกษาศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยนี้มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาเชิงเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.2 การศึกษาเชิงสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ร่วมงานกับนราพงษ์ จรัสศรี ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน 2) กลุ่มลูกศิษย์ที่สำเร็จการศึกษาและประกอบอาชีพครูที่สังกัดสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสอนทางนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดง จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และ 3) กลุ่มลูกศิษย์ที่สำเร็จการศึกษาและประกอบอาชีพศิลปินอิสระหรือนาฏศิลป์ปิน จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบที่กำหนดไว้

1.4 การสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

1. นราพงษ์ จรัสศรี, “วิธีการจัดการศึกษาเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางทักษะนาฏศิลป์ตะวันตก.” สัมภาษณ์โดย มนทิรา มะโนรินทร์. 21 มกราคม 2561.

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (Interview Form) ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยคัดเลือกตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 2 คน เพื่อร่วมกันอภิปราย ให้ข้อคิดเห็น และแนะนำข้อสรุปที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

3. วิธีเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. วิธีการตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

4.2 การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ มีการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

4.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง การบันทึกภาพ และการจดบันทึกในลักษณะอื่น ทำการถอดเทปสัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องแบบสามเส้า (Data Triangulation)

4.2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่ม มาสรุปประเด็น แล้วเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจำแนกผลการวิจัย ออกเป็นคุณลักษณะ 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ของนราพงษ์ จรัสศรี หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการในการส่งต่อความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งจำแนกคุณลักษณะดังกล่าวในรูปแบบกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ วิเคราะห์ได้ 5 กระบวนการ ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์เหตุผล ใช้การประเมินสภาพแวดล้อมหรือคุณสมบัติของผู้เรียนในเบื้องต้น ศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนและความรู้สึกที่มีต่อรายวิชานั้น ๆ หรือความรู้เรื่องนั้น ๆ ด้วยการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราว เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ สามารถจัดได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะการถ่ายทอดแนวคิดการเรียนภาคปฏิบัติทางนาฏศิลป์ที่ไม่ใช่การเรียนเพื่อการแข่งขัน แต่ให้เป็นการเรียนเพื่อสร้างความเป็นเลิศของทักษะปฏิบัติเป็นสำคัญ

1.2 การปรับปรุงกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ใช้การสาธิตหรือการยกตัวอย่าง และการอธิบาย ดัดแปลง พัฒนา ปรับปรุงกระบวนการถ่ายทอดความรู้อยู่เสมอ โดยสามารถถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการที่มีความยากให้สามารถเข้าใจได้โดยง่าย การยกตัวอย่างเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีกลวิธีและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจอย่างชัดเจนในเนื้อหาที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ยังใช้ประสบการณ์ตรงมาช่วยในการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

1.3 การทดสอบกระบวนการเพื่อประเมินผลของการถ่ายทอดความรู้ ใช้การสังเกตในตัวผู้เรียนเป็นหลัก โดยสังเกตถึงพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีต่อความเข้าใจองค์ความรู้ที่ได้รับไปนั้นมากน้อยแค่ไหน ทั้งในภาคการบรรยาย ภาคการอภิปราย และภาคการปฏิบัติ จากนั้นทำการประเมินผลของการถ่ายทอดความรู้โดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม และยังออกแบบใบทอยท์และแบบทดสอบในเนื้อหาที่ถ่ายทอดให้ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอย่างหลากหลาย ต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตก

1.4 การสร้างกระบวนการที่ส่งเสริมความสำเร็จ ใช้การเคารพในการตัดสินใจของผู้เรียน การให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้ความคิดและแสดงศักยภาพของตนอย่างอิสระ ไม่ปิดกั้นความคิดของผู้เรียนในการสร้างแนวทางปฏิบัติหรือแรงบันดาลใจ ให้โอกาสวิเคราะห์ วิเคราะห์ ความคิดของกันและกันในระดับชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้องค์ความรู้ของตนได้อย่างเต็มที่ และยังคงช่วยให้อ่านคำแนะนำ คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมความคิดและแรงบันดาลใจของผู้เรียนให้ดีขึ้น โดยการเพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุดและไม่ละทิ้งความเป็นตัวตนของผู้เรียน และเป็นแนวทางในความสำเร็จทั้งทางด้านวิชาการ การใช้ชีวิต การทำงาน และพยายามมุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จ

1.5 การสร้างความรู้ใหม่ ใช้การผลักดันให้ผู้เรียนได้แสดงถึงศักยภาพที่ผู้เรียนมีได้อย่างเต็มความสามารถ มีการตั้งประเด็นข้อคำถาม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลทางความคิด ช่วยเหลือ แก้ไขและปรับปรุงในเรื่องขององค์ความรู้ สามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะให้ผู้เรียนได้ หากเห็นว่าจะประโยชน์แก่ผู้เรียน ถือเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน

2. คุณลักษณะด้านการเป็นนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกเชิงบวกที่บ่งชี้ถึงลักษณะสำคัญของการเป็นนาฏยศิลป์ วิเคราะห์ได้ 12 ประการ ดังนี้

2.1 การมีความคิดสร้างสรรค์ นาฏยศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการมีความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนา และประยุกต์แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ให้กับผู้เรียน ผ่านระบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความทันสมัย เป็นต้นแบบของผู้ที่ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏยศิลป์ที่ต้องมีความคิดที่แปลกใหม่และมีความแตกต่างอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นและสร้างศิลปินให้รู้จักการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ รวมถึงความเข้าใจวัฒนธรรมการเสนองานนาฏยศิลป์ในบริบทที่แตกต่างอยู่ตลอด

2.2 การยอมรับความเปลี่ยนแปลง นาฏยศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการยอมรับความเปลี่ยนแปลงถึงความจำเป็นที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์และการดำรงอาชีพนาฏยศิลป์ในบริบทและวัฒนธรรมต่าง ๆ ตามปัจจัยที่เกิดขึ้น โดยจะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการคิด การปรับปรุงมุมมองของนาฏยศิลป์โดยตลอดเวลา เพื่อให้ตอบรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทั้งที่เกิดจากปัจจัยที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้

2.3 การมีระเบียบวินัยและควบคุมตนเอง นาฏยศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการมีมาตรฐานและวินัยในการฝึกฝนความชำนาญและความสม่ำเสมอของทักษะทางนาฏยศิลป์และความคิดสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัยในเรื่องของการตรงต่อเวลาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านการฝึกซ้อม การรักษาและคงสภาพสมรรถนะของร่างกาย การดูแลตนเองเพื่อให้ครองความเป็นนาฏยศิลป์ได้อย่างยาวนาน การดูแลสุขภาพ

ของตนเองด้วยการฝึกฝนตัวให้มีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวให้มีความพร้อมในการจัดการแสดงทางนาฏศิลป์ อยู่เสมอ การมีบุคลิกภาพที่ดี ให้เกียรติผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และต้องควบคุมอารมณ์ตนเองได้

2.4 การมีความกระตือรือร้นและทุ่มเท นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการทุ่มเท สละเวลาส่วนตัวในการอุทิศตนเพื่องานนาฏศิลป์อย่างแท้จริง และการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้คนรอบข้างให้เข้าใจ และเกิดความปิติกับงานนาฏศิลป์ที่ได้ทำเพื่อเชิงพาณิชย์ แต่เป็นงานนาฏศิลป์เพื่องานศิลปะและโลก โดยแท้จริง กระตุ้นความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่หรือสร้างสรรค์งานอยู่ตลอด เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการสอน การถ่ายทอด และการสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอและมีวินัย

2.5 การมีเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการใช้เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสาขานาฏศิลป์และศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้อง การเป็นนาฏศิลป์ที่ดีต้องยึดถือความถูกต้องเป็นหลักเสมอ การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นก็เป็นสิ่งที่ต้องระลึกรู้เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหา และพัฒนางานนาฏศิลป์และบทบาทการเป็นนาฏศิลป์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.6 การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการริเริ่ม ประยุกต์ และสร้างแนวทางในการใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน อันนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์เชิงประจักษ์ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวระหว่างการสอนนาฏศิลป์ และการใช้ภาพถ่ายทอดเชิงสามมิติ เป็นต้น พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้เทคโนโลยีกับการนำเสนอผลงานทางด้านนาฏศิลป์โดยตลอด ซึ่งได้สอดแทรกประสบการณ์ส่วนตนที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์และความสัมพันธ์กับเทคโนโลยีอย่างกลมกลืนและเหมาะสม

2.7 การติดตามความก้าวหน้าและทันสมัยของวิชาชีพ นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการเติมเต็มความรู้อย่างไม่สิ้นสุด คือ การที่ศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ และความทันสมัยให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา เพราะการแสวงหาความรู้และติดตามความทันสมัยของวิชาชีพ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำมาใช้พัฒนาตนเอง และวงการนาฏศิลป์ในบริบทต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่ตลอด

2.8 การเป็นมิตรกับบุคคล นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการเป็นมิตรกับบุคคล โดยการปฏิบัติตนอย่างปราศจากชนชั้น ทั้งระหว่างผู้ร่วมงานหลากหลายฝ่ายและผู้ชม ไปจนถึงบุคคลผู้มีตำแหน่งที่แตกต่างกันไปจากตนเอง ไม่ถือตัวและมีความเอื้ออารี จึงทำให้เป็นที่รักของทุกคนในทุกระดับชั้น

2.9 การมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการแสดง นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการให้ความสำคัญกับการฝึกซ้อมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความแม่นยำของทักษะและความสามารถที่จะไปปรากฏตัวต่อหน้าผู้ชม แสดงให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบและความทุ่มเทต่อหน้าที่เป็นอย่างดีในการเตรียมความพร้อมของร่างกาย สติสัมปชัญญะ อารมณ์ และจินตนาการอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถของนาฏศิลป์

2.10 การปฏิบัติตนตามแนวทางวิชาชีพเพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ นาฏศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการเป็นชุมทรัพย์ของความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการบูรณาการศาสตร์และความรู้ที่นำเสนอประเด็น แง่คิด มุมมอง หรือผลกระทบในสังคมที่กำลังถูกพูดถึงอยู่ในขณะนั้น นำมาใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นเตือนสังคมให้เกิดการพัฒนาในทิศทางที่พึงประสงค์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างด้วยการให้ความช่วยเหลือสังคมหรือการขึ้นาสังคมด้วยศาสตร์ทางนาฏศิลป์ โดยให้ผลงานเหล่านั้นเป็นตัวแทนของประชาชนที่มีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกหรือนำเสนอความคิดเห็น

2.11 การมีจิตไมตรี ซื่อสัตย์ และมีคุณธรรม นาฏยศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการให้เกียรติและมิตรไมตรีกับบุคลากรผู้ร่วมงานทุกฝ่าย การใช้วาจาอย่างเหมาะสมกับแต่ละบุคคล ไม่ยกตนข่มท่าน ให้ความเคารพในความหลากหลายทางด้านปัจเจก เช่น การศึกษา ทักษะคติ เพศสภาพ และวัยวุฒิ อีกทั้งยังประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาและแสวงหามิตรภาพใหม่ ๆ อยู่เสมอ ลดทอนปัญหาจากคนรอบข้างด้วยความเมตตา ให้ข้อมูลและความรู้ทางนาฏยศิลป์อย่างมีคุณค่า สร้างสรรค์ มีคุณธรรม และจรรยาบรรณสังคม

2.12 การสร้าง ส่งเสริม และผลักดันความตระหนักรู้ต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ นาฏยศิลป์ต้องแสดงออกด้วยการสร้างเสริมและผลักดันให้เกิดงานสร้างสรรค์ทางนาฏยศิลป์ที่เกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือบริบทในงานศิลปะ ต้องเป็นแบบอย่างในการให้ความเคารพต่อสิทธิของมนุษย์ การยอมรับความหลากหลายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ภาษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และรสนิยมส่วนบุคคล และการมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพทางนาฏยศิลป์หรือการเป็นนาฏยศิลป์ที่ดีอย่างเคร่งครัด เช่น ว่าด้วยการให้ความรู้และทัศนคติที่ชี้ถึงผลเสียของการลักลอบผลงาน คือ การนำผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏยศิลป์ของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง

3. วิธีการถ่ายทอดทักษะและเทคนิคปฏิบัติด้านนาฏยศิลป์ตะวันตกของนราพงษ์ จรัสศรี หมายถึง ลำดับขั้นและกระบวนการของการถ่ายทอดความรู้นาฏยศิลป์ตะวันตก โดยเฉพาะรูปแบบของทักษะปฏิบัติการเต้นบัลเลต์ ทั้งการเต้นเดี่ยวและการเต้นคู่ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การถ่ายทอดความรู้ทฤษฎีของบัลเลต์ ใช้วิธีการบรรยาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสดงความคิดเห็นในด้านความรู้เชิงประวัติศาสตร์ ที่มาและความสำคัญของบัลเลต์ พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบัลเลต์ในยุคสมัยต่าง ๆ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การถ่ายทอดความรู้แบบการศึกษาเชิงเอกสารเป็นสำคัญ ทั้งที่เรียบเรียงไว้เป็นภาษาไทยโดยนราพงษ์ จรัสศรี และที่เรียบเรียงเป็นภาษาต่างประเทศอื่น นอกจากนี้ยังให้ผู้เรียนได้ชมการแสดงบัลเลต์ในยุคสมัยต่าง ๆ จากคณะเต้นรำที่แตกต่างกันในประเทศต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นเอกลักษณ์และจุดเด่นสำคัญของแต่ละคณะ รวมไปถึงลักษณะร่วมบางประการของบัลเลต์ เช่น วรรณคดีที่ใช้แสดงบัลเลต์ และท่าเต้นชุดที่เรียกว่า เรพเพอร์ทัวร์ (Repertoire) เป็นต้น

3.2 การถ่ายทอดทักษะและเทคนิคการปฏิบัติของบัลเลต์ ใช้วิธีการถ่ายทอดแบบประเพณีของการเรียนการสอนบัลเลต์ผ่านองค์ประกอบที่นักเต้นบัลเลต์ระดับอาชีพทุกคนไม่อาจปฏิเสธได้ รวมถึงการเต้นที่บาร์ (Barre work) การเต้นกลางห้อง (Centre work) และการเต้นคู่ (Pas de deux) โดยวิธีการถ่ายทอดทักษะปฏิบัติบัลเลต์และเทคนิคการเต้นบัลเลต์นั้น นราพงษ์ จรัสศรีจะทำการสาธิตและแสดงแบบท่าเต้นบัลเลต์ รวมถึงการจับแขนขาหรือร่างกายของผู้เรียนด้วยตนเอง สามารถแบ่งย่อยรายละเอียดที่สำคัญ ๆ ได้ คือ

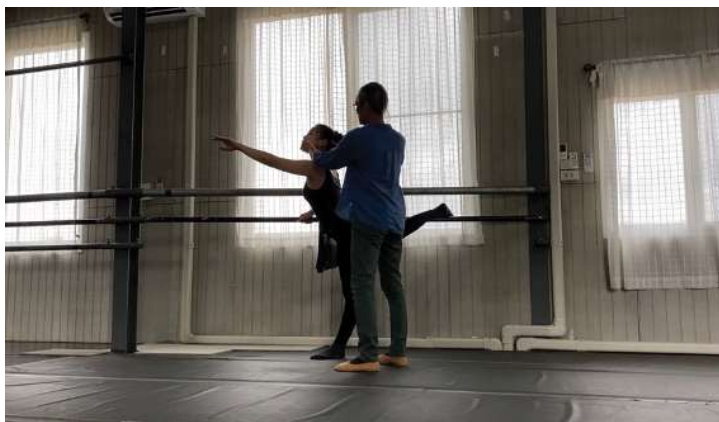
3.2.1 การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกาย ในการเต้นบัลเลต์นั้นผู้แสดงหรือผู้เรียนต้องให้ความสำคัญไปที่ร่างกายและการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ นราพงษ์ จรัสศรี ได้อาศัย 5 องค์ประกอบสำคัญ ที่จะทำให้การเรียนการสอนและการแสดงบัลเลต์มีความสวยงามและเกิดสุนทรีภาพขึ้น อันเป็นองค์ประกอบที่ตกผลึกได้จากการสังเกตประสบการณ์ในฐานะนักเต้นรำอาชีพและครูผู้สอนนาฏยศิลป์ตะวันตก ดังสรุปไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของร่างกายสำหรับการถ่ายทอดเทคนิคการเต้นบัลเลต์ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ประกอบสำคัญ	แนวทางการเคลื่อนไหว	ทักษะปฏิบัติบัลเลต์ที่ปรากฏ
ร่างกาย	1. ขอบจำกัดของร่างกาย 2. ความสัมพันธ์ในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 3. ความอดทนของร่างกาย	1. การค้นหาวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง 2. ทิศทางของการเคลื่อนไหว 3. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ การทรงตัว และการคงค้างของท่า
รูปร่างและรูปทรง	1. รูปร่างการจัดส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย 2. รูปทรงการจัดส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย	1. การค้นหาวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยรูปร่างและรูปทรงที่แตกต่างกัน ในขนาดต่าง ๆ 2. การรู้จักกำเนิดของการเกิดรูปร่างและรูปทรงต่าง ๆ ในบัลเลต์
พื้นที่ว่าง	1. เส้นทางของการเคลื่อนไหวที่ในบัลเลต์ 2. ระดับของการเคลื่อนไหวที่ในบัลเลต์ 3. ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่ในบัลเลต์	1. เส้นทางแบบโค้ง ตรง คดเคี้ยว หรือหักฟันปลา 2. ระดับสูง กลาง และต่ำ 3. ทิศทางทั้ง 8 ของการเต้นบัลเลต์ ได้แก่ Croisé Devant, Quatrième Devant, Effacé Devant, à la Seconde, Croisé Derrière Ecarté, Epaulé และ Quatrième Derrière 4. ทิศทางของอวัยวะต่าง ๆ ได้แก่ ด้านหน้า ด้านข้าง ด้านหลัง และด้านมุมเฉียง
พลังงาน	1. ระยะเวลา 2. น้ำหนักของแรง 3. ความต่อเนื่องไหลลื่น	1. ความเร็วและช้าในห้วงเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่ต่างกัน 2. การใช้แรงของร่างกาย แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกของท่าทาง เช่น อ่อนโยน อ่อนแอ หรือ เข้มแข็ง 3. การควบคุมร่างกายให้ต่อเนื่องเชื่อมโยงตลอดการเต้น
การฟังจังหวะ	1. การฟังและจับจังหวะดนตรี	1. การเคลื่อนไหวร่างกายในดนตรีที่แตกต่างกัน 2. จังหวะของดนตรีในบัลเลต์รูปแบบต่าง ๆ ตามยุคสมัยของบัลเลต์และคีตกวี

3.2.2 การเต้นที่บาร์ (Barre work) นราพงษ์ จรัสศรี ใช้รูปแบบการถ่ายทอดบัลเลต์จากหลักสูตรรอยัล อคาเดมี ออฟ ดานซ์ (Royal Academy of Dance: R.A.D.) จากสถาบันนาฏศิลป์หลวง (Royal Ballet) ณ ประเทศอังกฤษ ซึ่งการฝึกเต้นที่บาร์หรือรานั้นจะใช้ท่าเต้นบัลเลต์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้ชายและผู้หญิง สามารถปฏิบัติในห้องเรียนพร้อมกันได้ อย่างไรก็ตามท่าเต้นบัลเลต์ที่ปฏิบัติที่บาร์หรือราว คือ Pliés, Battements Tendus, Battements Glissés and Battements Jetés, Ronds de Jambe à Terre, Battements Fondus, Battements Frappes, Petits Battements Sur le Cou-de-pieds, Ronds de Jambe en l'air, Adage และ Grands Battements and Grands Battements en Cloche

อนึ่ง ผู้เรียนที่เป็นผู้หญิงจะอาศัยทักษะขึ้นปลายเท้าในการเรียนนั้น การฝึกที่บาร์ (Barre work) จะมีท่าเต้น คือ Rises และ Relevés and Posés



ภาพที่ 1 การปฏิบัติและเทคนิคการเต้นบัลเลต์ที่บาร์ (Barre work) โดยนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา : ผู้วิจัย

3.2.3 การเต้นที่กลางห้อง (Centre work) การฝึกเต้นที่กลางห้องนั้น จะเป็นท่าเต้นบัลเลต์ที่ต่อเนื่องมาจากการเต้นที่บาร์หรือราว คัดเลือกท่าเต้นที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง เช่นเดียวกัน มีท่าเต้นที่กลางห้อง คือ Port de bras, Centre practice and Pirouettes en dehors, Pirouettes en dedans and Posé pirouettes (for female), Pirouettes en dehors and Pirouettes en dedans (for male), Adage, Allegro 1, Allegro 2, Free Enchaînement และ Allegro 3

อนึ่ง ผู้เรียนที่เป็นผู้หญิงจะอาศัยทักษะขึ้นปลายเท้าในการเรียนนั้น การฝึกที่กลางห้อง (Centre work) จะมีท่าเต้น คือ Echappés Relevés and Emboîtés, Cœurs and Poses และ Pirouettes

นอกจากนี้ยังมีการเรียนการสอนท่าเต้นชุด คือ เรพเพอร์ทัวร์ (Repertoire) ซึ่งผู้เรียนทั้งผู้ชายและผู้หญิงจะต้องเลือกการเต้นชุดมาฝึกจนชำนาญ เพื่อใช้ในการสอบเต้นเดี่ยว (Solo dance) ท่าเต้นดังกล่าวจะใช้ท่าเต้นจากบัลเลต์เรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญและโด่งดังของโลก ทั้งจากบัลเลต์คลาสสิกและบัลเลต์โรแมนติก เช่น La Bayadère, Don Quixote, Coppélia, Swan Lake, Raymonda, Sleeping Beauty, Le Corsaire และ La Esmeralda เป็นต้น



ภาพที่ 2 การปฏิบัติและเทคนิคการเต้นบัลเลต์กลางห้อง (Centre work) โดยนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา : ผู้วิจัย

3.2.4 การเต้นคู่ (Pas de deux) การฝึกทักษะและเทคนิคปฏิบัติการเต้นคู่ นั้น ถือเป็นส่วนสำคัญของการแสดงบัลเลต์ เพราะความสามารถที่โดดเด่นในการแสดงออกความรู้สึกของนักเต้นชายและหญิงที่สอดประสานกันอย่างลงตัว จะถูกส่งผ่านจากการเต้นคู่ตนเอง นราพงษ์ จรัสศรี ได้ใช้ประสบการณ์จากการเรียนในระดับอาชีพ ณ ประเทศอังกฤษ และจากการเป็นนักเต้นรำอาชีพนำมาใช้ในการถ่ายทอดให้กับผู้เรียน เป็นต้นว่าการเริ่มต้นจากการสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง การให้จดจำท่าเต้นและรายละเอียดสำคัญ การสอดแทรกเทคนิคของการแสดงที่นอกเหนือไปจากความต้องการของท่าเต้น การเต้นคู่ร่วมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง การสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกของนักเต้น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าบทเวทีการแสดง เป็นต้น

การถ่ายทอดเทคนิคการเต้นคู่ของนราพงษ์ จรัสศรี ปฏิบัติอยู่บนพื้นฐานของการแสดงออกจากร่างกายในสภาวะนอก ผู้เรียนบางคนมีทักษะปฏิบัติที่ไม่เท่ากันกับผู้อื่น ก็จะอาศัยวิธีการถ่ายทอดด้วยการปรับเทคนิคความยากของกลุ่มท่าเต้นนั้น ๆ ให้ง่ายขึ้น หรือที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน วิธีการดังกล่าวเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ครั้นผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเทคนิคการเต้นบัลเลต์จนชำนาญเพียงพอ และสามารถที่จะเพิ่มทักษะความยากของท่าเต้นในระดับที่สูงขึ้น ก็จะต้องทดลองให้ผู้เรียนได้ปรับท่าเต้นบางท่า เพื่อเพิ่มความท้าทายและเป็นการแสดงศักยภาพของผู้เรียน แสดงความพยายามในการฝึกฝนเทคนิคการเต้น จนสามารถแสดงต่อสาธารณชนได้ หรือเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการถ่ายทอดเทคนิคการเต้นเดี่ยว (Solo dance) จากบัลเลต์ เรื่อง La Esmeralda และเทคนิคปฏิบัติการเต้นคู่ (Pas de deux) ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี ได้ถ่ายทอดท่าเต้นและเทคนิคการแสดงไว้ให้ศึกษา โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงข้อค้นพบ ในวิธีการถ่ายทอดและเทคนิคการเต้นบัลเลต์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ 5 ประการ ดังนี้

1) การเต้นเดี่ยว ต้องอาศัยความอดทนของกล้ามเนื้อและอวัยวะต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เพราะมีการใช้จังหวะที่ซ้ำสลับกับเร็วไปมา ดังนั้นการแสดงออกจึงมีพลวัตที่เปลี่ยนแปลงตลอด ทำให้การฝึกฝนร่างกายให้เกิดความเคยชินเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่สุด

2) การเต้นเดี่ยว ที่ผู้เต้นต้องถืออุปกรณ์ประกอบการแสดง จะต้องรักษาความระมัดระวังอย่างมาก ไม่ให้อุปกรณ์ร่วงหล่นบนเวที โดยเฉพาะเมื่อเป็นการเต้นที่ต้องมีความสัมพันธ์ของร่างกายกับอุปกรณ์ (มากกว่าการถืออุปกรณ์อย่างเดียว) ก็ต้องนำอุปกรณ์มาฝึกซ้อมทุกครั้ง เพื่อให้เกิดความคุ้นชินกับอุปกรณ์ และลีลาของบัลเลต์

3) การเต้นเดี่ยว ต้องอาศัยการจัดร่างกายและเทคนิคการปฏิบัติให้ถูกต้องตามแบบแผนของการฝึกหัดบัลเลต์ เมื่อฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ก็จะเกิดความมั่นใจในท่าทางที่แสดงออก เช่น ท่าที่ต้องทรงตัวด้วยขาเพียงข้างเดียว เป็นต้น

4) การเต้นคู่ เมื่อนักเต้นจับมือกันในลักษณะการประคองท่าเต้น โดยผู้ชายเป็นฝ่ายพยุงน้ำหนักของฝ่ายหญิงด้วยการจับมือนั้น มือที่จับกันจะต้องสร้างรูปร่างโค้งในลักษณะตัวเอส (S) ในภาษาอังกฤษ เมื่อมองลงมาจากมุมสูง เป็นเทคนิคที่สำคัญในการรักษาความสมดุลของนักเต้นทั้งสอง

5) การเต้นคู่ ต้องไว้น้ำใจเชื่อมั่นระหว่างนักเต้นทั้งสอง ต้องฝึกฝนคู่กันเป็นประจำจนเกิดความคุ้นเคยในท่าทางต่าง ๆ และการเคลื่อนไหว โดยต้องให้ความสำคัญไปที่การแสดงออกจากภายใน อารมณ์ ความรู้สึก และพลวัตของการเต้นบัลเลต์อย่างเหมาะสมกลมกลืน เป็นการสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับการเต้นคู่ นั้น ๆ ให้เกิดสุนทรียภาพมากกว่าที่จะเห็นเพียงการเต้นที่ปราศจากอารมณ์นั่นเอง



ภาพที่ 3 การปฏิบัติและเทคนิคการเต้นเดี่ยว (Solo dance) โดยนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา : ผู้วิจัย



ภาพที่ 4 การปฏิบัติและเทคนิคการเต้นคู่ (Pas de deux) โดยนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา : ผู้วิจัย

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. **คุณลักษณะด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้** จากผลการศึกษาค้นพบกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ 5 ขั้นตอน โดยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่โดดเด่นของนราพงษ์ จรัสศรี คือ การวิเคราะห์เหตุผล และการสร้างความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ วันเพ็ญ นันทะศรี² ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพในศตวรรษที่ 21” กล่าวสรุปว่า องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอน (BT) ในเรื่องของการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การสรุป การใช้สื่อการเรียนการสอน และการจัดการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. **คุณลักษณะด้านการเป็นนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี** ผลการศึกษาพบว่า ต้นแบบของการเป็นนาฏศิลป์ทั้ง 12 ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ว่าด้วย การยอมรับความเปลี่ยนแปลง มีสอดคล้องกับธรรมา จันทะสาโร³ ซึ่งได้ดำเนินการค้นคว้าและวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 กับนาฏศิลป์ราชสำนักในฝรั่งเศส” กล่าวว่า พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงพอพระทัยที่พระองค์ได้อยู่ต่อหน้าสาธารณชนในฐานะนาฏศิลป์เป็นอย่างมาก แต่เมื่อพระองค์มีน้ำหนักพระวรกายที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการรักษาสถานภาพของพระเจ้าแผ่นดินให้น่าเกรงขามอยู่ จึงจำเป็นต้องลดบทบาทของนาฏศิลป์ลงไป อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นในทิศทางเดียวกันกับข้อความดังกล่าวว่า การเป็นนาฏศิลป์ที่ดีนั้น จะต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาพหรือบริบทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ควบคุม และจัดการกับสภาวะนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ความสัมพันธ์ของความเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การเป็นนาฏศิลป์** นาฏศิลป์ที่ดีและเหมาะสมนั้น นอกเหนือไปจากทักษะปฏิบัติชั้นเลิศทางนาฏศิลป์ที่ปรากฏต่อสายตาผู้ชมแล้วนั้น ทักษะและความสามารถในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ก็ต้องควบคู่กันไปด้วย นาฏศิลป์ที่ดีจำเป็นจะต้องถ่ายทอดความคิด ความรู้ กระบวนการต่าง ๆ ทางนาฏศิลป์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ อันนำไปสู่การเป็นนักออกแบบนาฏศิลป์ (Choreographer) ได้ในลำดับต่อไป ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถหลากหลายและรอบด้านทางนาฏศิลป์ จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ ทั้งนี้ อาจด้วยทักษะทางบัลเลต์ที่โดดเด่น มีความสอดคล้องกับหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน ทำให้คุณสมบัติข้างต้นของนราพงษ์ จรัสศรี มีผลเชื่อมโยงกันทั้งในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏศิลป์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาต้นแบบของนาฏศิลป์ที่มีชื่อเสียงในประเทศ โดยการรวบรวมผลงานที่ผ่านมาในอดีตของศิลปิน รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ชุดความรู้ของการเป็นต้นแบบทางนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญทั้งในด้านการศึกษาและวิชาชีพต่อไป

2. ควรมีการศึกษาถึงบริบท สังคม และวัฒนธรรมของนาฏศิลป์ในระดับภูมิภาคเพื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์และความแตกต่างกัน อันนำไปสู่การพัฒนา ต่อยอด และประยุกต์ความรู้ของการเป็นนาฏศิลป์

3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะและการถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นนาฏศิลป์จากกลุ่มนาฏศิลป์ที่หลากหลาย เช่น นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นเมือง หรือนาฏศิลป์ร่วมสมัยเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ปัจจุบัน หรือข้อค้นพบอื่น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาคู่มือทางด้านนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต

2. วันเพ็ญ นันทะศรี, “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพในศตวรรษที่ 21,” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, ปีที่ 6 เล่มที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2559) : 101.

3. ธรรมา จันทะสาโร, “บทบาทของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 กับนาฏศิลป์ราชสำนักในฝรั่งเศส,” วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 20 เล่มที่ 2 (มกราคม-มิถุนายน 2552) : 166.

บรรณานุกรม

กนกกร จีนา และอลงกรณ์ คูตระกูล. "กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน : กรณีศึกษาโครงการอนุรักษ์วิหารพระเจ้าพันองค์ วัดปงสนุก จังหวัดลำปาง." *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, ปีที่ 9 เล่มที่ 1 (มกราคม-มิถุนาคม 2561) : 63-65.

คณะสหเวชศาสตร์. "จรรยาบรรณของอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." บันทึกข้อมูลเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2542, <http://www.ahs.chula.ac.th/dmdocuments/person1.pdf>.

ชุดิมนต์ เหลืองทองคำ. "การวิเคราะห์วิถีครูไทยในยุคปฏิรูปการศึกษามัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว: ปริชาญาณพระศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)." *วิทยานิพนธ์ปริญญาระดับดุขฎีบัณฑิต*, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

ธรากร จันทะเสาริ. "บทบาทของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 กับนาฏศิลป์ราชสำนักในฝรั่งเศส." *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, ปีที่ 20 เล่มที่ 2 (มกราคม-มิถุนายน 2562) : 162-172.

ธารายา จิตรชญาวณิข. *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

นราพงษ์ จรัสศรี. "วิธีการจัดการศึกษาเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางทักษะนาฏศิลป์ตะวันตก." สัมภาษณ์โดย มนทิรา มะโนรินทร์. 20 มกราคม 2561.

วันเพ็ญ นันทะศรี. "การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพในศตวรรษที่ 21." *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, ปีที่ 6 เล่มที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2559) : 96-105.

อัจนราลักษณ์ วิเศษ. "การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมของครูพลศึกษา." *วิทยานิพนธ์ปริญญาระดับดุขฎีบัณฑิต*, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.